

Hausa, tajemník okr. zastupitelstva na Smíchově, pan Ferd. Hiller, c. rada, tajemník ústř. sboru zemědělské rady v Praze, paní Růžena Chodounská v Praze, pan Dr. Vítězslav Janovský, univ. profesor v Praze, pan Dr. Ant. Kulhánek, zubní lékař v Praze, pan Fr. Mikulejský, řídící cukrovaru v Kralupích, pan Dr. K. Pippich, zemský advokát v Chrudimi, pan Dr. Fr. Sitenský, zemský inspektor hospodář. škol v Praze, pan Řehoř Sporn, revident c. k. stát. drah v Praze, pan Frant. Šášek, obchodník v Praze, pan Dr. K. Tieftrunk, kand. advokacie, pan Fr. Vočka, inženýr na Smíchově, pan Josef Vondráček, stavitel na Smíchově.

Dopisnice českého odborní slovínského alpského družstva: chata Aljažova a jezero Belopočské dostati lze po 5 kr. u dra St. Prachenského a v knihkupectví Bursíka a Kohouta. Při větší odebíre značná srážka.

Odznaky slovínského alpského družstva prodávají se po 1 zl. v kanceláři dra. Stan. Prachenského Na Zderaze 1947/II.

Příští číslo Alpského Věstníku vyjde 1. října t. r., načež až do jara, duben v to počítajíc, vyjde časopis každý měsíc. V létě bude vždy vycházeti jedno objemné, informační číslo.

Toto první číslo věstníku vydáváme ve větším objemu jednak proto, aby naši turisté před cestou byli pokud možno podrobně informováni o tom, co v Alpách a pro Alpy dělo se v poslední době, jednak jako náhradu za to, že budoucí číslo vyjde až počátkem podzimu. V období zimním vycházeti bude Alpský věstník každý měsíc.

Dopisy „Alpského Věstníku“ se týkající buďtež zasílány Dr. Bohuslavu Frantovi na Smíchově, Ferdinandovo nábřeží č. II.

Věstník obdrží členové českého odboru slov. alpského družstva zdarma. — Předplatné na rok 1 zl. 50 kr, pro členy klubů turistických 1 zl.

Knihkupectví Fr. Řivnáče v Praze, na Příkopě čis. 24.,

doporučuje přátelům turistiky svůj veliký sklad **map, plánů, průvodců po všech městech a zemích, jízdních řádů, pohledů, kapesních atlantů a p.**

Řivnáčův průvodce po Šumavě

Zevrubný popis celé Šumavy. Sepsal Fr. A. Borovský.
Ve snížené ceně 1 zl.

Řivnáčův průvodce po Praze a okolí.

Sepsal Fr. Borovský.

Ve snížené ceně 50 kr.

ALPSKÝ VĚSTNÍK

Orgán českého odboru slovínského
alpského družstva.

Č. 2. * ČERVENEC. * R. I.

Našemu členstvu.

Slovensko planinsko družstvo usneslo se na mimořádné valné schůzi dne 24. května t. r. konané na tom, aby na oslavu padesátiletého panování císaře a krále Františka Josefa I. byla postavena jízdní cesta z Mojstrany krmským údolím do triglavské chýše na Kredarici. Postavením této cesty zvýší se jistě několikanásobně výstup na nejvyšší slovenskou horu Triglav, s něhož každý turista užije vyhlídky nezměrné, v pravdě jedné z nejkrásnějších v celých východních i západních Alpách. Slovanská tato velehora oceňuje se teprve vlastně v posledních dvou letech, neboť r. 1896 byla dostavena chýše na Kredarici, která sama již skýtá velkolepý, v Alpách málokde vídaný rozhled. Jakmile usnadní se postavením cesty příchod k chýši, budou moci sta, ba tisíce turistů vystoupiti lehce na Triglav, s něhož přehlédnouti lze jeden z nejhezčích okrsků celé naší země. Daleko, daleko rozvírá se pohled po horách a končí k jihu mořem i severoitalskou planinou. — Však musíme pomýšletí na to, že ku postavení cesty třeba je velkého nákladu. Přispějmež tedy dle možnosti k uskutečnění tohoto velkého díla.

Seznam dosavadních příspěvků z Čech: český odbor slov. alp. družstva 50 zlatých, prof. Dr. Chodounský, Dr. B. Franta, L. Mareš, Dr. St. Prachenský po 5 zlatých. Další příspěvky přijímají všichni zde uvedení členové výboru naší podružnice.

Pro první číslo našeho Věstníku bylo připraveno tolik zpráv, že nebylo je možno všechny uveřejnit. Zatím v alpském světě přihodilo se mnoho zajímavého, tak že jsme považovali za nutno členům našim sdělit o tom, co možno. Co nejdříve začne alpská sezona, a proto různé zprávy v tomto čísle uveřejněné budou zajisté vítány. — Příští číslo vyjde 1. října t. r.

Ze slovanských Alp.

Česká chýše ve slovanských Alpách. V prvním čísle Věstníku upozornili jsme na úkol, který nám nastává postavením chaty. Jest čestnou povinností naší, abychom úkol tento vykonali se zdarem co nejdříve. Za měsíc již bude vyvoleno místo, kde bude chýše státi, i jest se nám starati o to, aby výlohy byly uhrazeny. Dosud naším odborem a některými členy bylo uhrazeno 400 zl.; žádáme tedy o příspěvní, aby náklad ještě v tomto roce byl zajištěn. Příspěvky přijímají všichni členové výboru.

Ze Saviňských Alp. Ku krásně položené Frischaufově chýši (1474 m) pod Grintovcem byla příčiněním rak. klubu turistů zřízena a v posledních letech stále zlepšována pohodlná cesta z Kokerského údolí, tak že nyní dšdci lze Grintovce od Železně kaple ze severu i od Kraně (Krainburg) z jihu co nejlehčěji. — Poblíže Kocbekovy chaty slov. alp. družstva pod Ojstricí uprostřed saviňských Alp zřizuje se letos kaple na kopci mezi Ojstricí a Dlaskovcem ve výši 1770 m; bude to nejvyšší kaplička ve Štýrsku.

Pro západní saviňské Alpy byly schváleny nové sazby pro vřdce. Nalezneme je všude v hostincích.

Ku sjezdu radovlišského a sošského odboru našeho družstva na bochyňském jezeru dne 30. června t. r. zaslán byl naší podružnici vřelý pozdrav. Účastníci zaslali nám hned ze sjezdu srdečnou zdravici.

Novou cestu na Polšad staví saviňský odbor slov. alp. družstva. Cesta ta jest již ve spodní části hotova, zbytek dokončen bude v tomto měsíci. Po cestě té dojde se ve 4 hodinách do chaty *Kocbekovy*. Týž odbor zřídil novou pohodlnější cestu z *Meniny* od *Gornogradské* chaty na Bočnu; chata Gornogradská bude otevřena 21. července t. r.

Zákony na ochranu protěže a královské růže (Daphne Blagayana), o nichž se usnesl v zimě štýrský a kraňský zemský sněm, byly sankcionovány.

Noví členové našeho odboru: p. Josef Kuffner, redaktor Národních Listů, Odbor klubu českých turistů v Brně.

Pro západní saviňské Alpy byly schváleny nové taxy pro vřdce. Naleznou se všude v hostincích.

Z literatury. Slovinskou literaturu turistickou obohatila letos kniha: Roční *Kazipot* po Goriškem, Trstu in Istri za 1898. Uredil Josip Krampotič. Cena 40 kr. (váz. 60 kr.). V Gorici tiskala in založila „Goriška tiskarna“ A. Gabrčšek.

Jako našla Trenta, romantické to údolí Triglavské, v Němcích svého básníka — R. Baumbacha, jenž svým „*Zlatorogem*“ (do češtiny přeložil Adolf Heyduk, do slovinštiny Ant. Funtek) proslavil Julské Alpy, — tak opěvá Ferd. Ebhardt ve svém díle „*Die Rose von Logarthal*“ (Stuttgart, 1893) krásné údolí Logarovo (Logarjeva dolina) v Saviňských Alpách, jež srovnává s Gavarnským cirkem v pyrenejských horách.

Desítidenní výlet jarní do hor Solnohradských

(vykonaný od 17.—26. června 1898)

Program: Praha—Solnohrad—Watzmann—Královské jezero—Kamenné moře—Saalfelden—Hinterthal—Hochkönig—Mitterberg—Bischofshofen—Golling—Hoher Göll—Berchtesgaden—Untersberg (Berchtesgadener Hochthron s přechodem na Salzburger Hochthron)—Solnohrad—Praha.

Výkon: 1. den (17. června 1898) odjezd z Prahy 1 h. 40 m. odpol., v Solnohradě 11 h. 2 m. večer.

2. den (18. června) drahou přes Freilassing a Reichenhall do Gmundbrück (zastávka před Berchtesgaden), dále pěšky: Gmundbrück (550 m, odch. 10 h. 25 m. dop.), Isank (513 m, oběd), alpa Mitterkasern. Mnichovská chýše na Falzköpflü pod Watzmannem (1930 m), příchod 4 h. 25 m. nocleh. Doba pochodu 4 h. 10 m., odpočinku 1 h. 50 m., výstup 1380 m.

3. den (19. června) odch. 5 h. 35 m. z Mnich. chýše. Watzmann (Hocheck 2650 m, přích. 7 h. 40 m.), návrat do Mnichovské chýše (1930 m). Alpy: Mitterkasern (1394 m) a Kuhroin (1458 m), Královské jezero (602 m) přích. 1 h. 30 m. odpol.; pobyt a nocleh. Doba pochodu 5 h. 55 m., odpočinku 2 h., výstup 784 m, sestup 2112 m.

4. den (20. června) vozem do Halleinu, drahou do Saalfeldenu (728 m), pěšky (odch. 3 h. 35 m. odp.) do Hinterthalu (1011 m), přích. 6 h. 20 m.; doba pochodu 2 h. 45 m., výstup 283 m.

5. den (21. června). Hinterthal odch. 7 h. 30 m. ráno, Bertgenhütte (1930 m) přích. 9 h. 40 m., Teufflöcher (2831 m, přích. 2 h. 45 m. odp.), vrchol Hochkönigu (2938 m), přích. 5 h. 30 m., odch. 6 h., Mitterberg (1503 m), přích. 9 h. več. nocleh, doba pochodu 11 h. 40 m., odpočinku 1 h. 50 m., výstup 1827 m, sestup 1435 m.

6. den (22. června). Mitterberg (1503 m) odch. 9 h., Bischofshofen (544 m), přích. 11 h., drahou do Gollingu, pobyt a nocleh; sestup 959 m.

7. den (23. června). Golling (466 m) odch. 5 h. 25 m. ráno. Dürrfeuchtalpe (1349 m), Eckersattel (1433 m), Berchtesgaden (575 m), přích. 10 h. 35 m.; doba pochodu 4 h. 40 m., odpoč. 0 h. 30 m., výstup 967 m, sestup 858 m; pobyt v Berchtesgaden, nocleh.

8. den (24. června). Berchtesgaden (1575 m), odch. 8 h. 55 m., alpa Zehnkasern (1517 m), Berchtesgadener Hochthron (1975 m), přích. 1 hod. 40 m., odch. 2 h. 5 m., návrat do Berchtesgadenu 5 h. 10 m. odp.; výstup 1400 m, sestup 1400 m, doba trvání pochodu 7 hod. 20 m., odpočinku 1 h., vozem do Glanecku u Grödigu.

9. den (25. června). Glaneck (446 m), odch. 5 h. 15 m. ráno na alpu Rositten, chýše na Untersbergu (1663 m), přích. 8 h. 15 m., odtud výstup na Geiereck (1801 m) a na Salzburger Hochthron (1851 m), návrat do chýše a sestup přes Firmianalpu do Glanecku; příchod 1 h. 15 m. Výstup 1405 m, sestup 1405 m, trvání pochodu 5 h. 55 m., odp. 2 h. 5 m. pěšky do Grödigu, drahou do Solnohradu.

10. den (26. června). Návrat do Prahy (odj. ze Solnohradu 4 hod. ráno, přij. do Prahy 2 h. 05 m. odp.).

Poznámky: Zamýšlený přechod Kamenným mořem od Královského jezera do Saalfeldenu odpadl pro špatné počasí dne 20. června. Ihned druhý den na to mezi dnem se vyjasnilo, že s Hochkönigu byla nádherná vyhlídka. Výstup z Hinterthalu jinak velice zajímavý pro množství nového sněhu byl nejvýš obtížný, tak že trval místo 6—7 h. s odpočinku plných 10 hodin. Z těchto příčin odpadl výstup na Vysoký Göll, a vykonán jen mírný přechod přes Eckersattel z Gollingu do Berchtesgaden. Místo traversování Untenbergu z Berchtesgadenského na Solnohradský Hochthron byli jsme různými okolnostmi nuceni, vrátit se do Berchtesgadenu a vykonati oba výstupy samostatně, což rozhodně jest namáhavější. Počasí bylo vzhledem k časnému poměrně obdoby ročnímu zcela příznivé, při slezení Hochkönigu a Berchtesgadenského Hochthronu dokonce při skvostné vyhlídce nádherné.

L. M.

Výlet členů akademiků v pohraničné hory o svátcích svatodušních.

1. den. Z Č. Skalice známým údolím babiččiným na Rizmburk, odtud přes Žernov na Náchod. Nad Náchodem vypíná se ve výšce 622 m nová rozhledna na Dobrošově. Nocleh v Borové blíž hranic (25 km).

2. den. Do Olešnice, pěkného městečka v horách Orlických, odkud výstup na Vrchomezí (rozhledna, 1083 m) trval 1 1/2 hodiny. Podél hranic na půdě Kladské mezi hřbetem Orlickým a Bystřickým přes Langenbrück až do Stuhleisen. Odtud na přič Kladskem přes Langenau do Wölfelsdorfu (nocleh; přes 45 km).

3. den. Z Wölfelsdorfu přes Wölfelsgrund (vodopády) na Králický Sněžník (1422 m; nová kamenná rozhledna) za 4 hodiny. Okolo pramenů Moravy do Starého města, Goldštýn, přes Losín (Ullersdorf) do Winkelsdorfu pod Pradědem (největší výkon za celé cesty, 40 km vzdušnou čarou).

4. den. Překrásným údolím říčky Děsné na Praděd (1490 m, nejvyšší vrchol moravských Sudet); něco přes 1/2 3 hodiny. Cestou, vedoucí na hranicích Moravy a Slezska, přes Peterstein (1446 m), Vysoké Hole (1464 m) k myslivně Františkově (Franzens-J.-H.). Podle Merity do Sobotína. Drahou do Čech do Kyšperka.

5. den věnován odpočinku a prohlédnuta jen krajina od Kyšperka přes Žampach do Brandýsa nad Orlicí (zřícenina, pomník Komenského).

Výlet tento se vřele doporučuje našemu studentstvu a to tím spíše, že lze jej vykonati velice levně. Celá útrata (počítajíc v to 5 zl. drahu a asi za 1 1/2 zl. nezbytných pohledných lístků) činila za osobu ne celých 13 zlatých.

*

Vůdcovství.

V poměrech vůdcovských v poslední době mnoho změn nenastalo. Nemohouce pro obmezenost místa všechny zprávy osobní o úmrtích, nových koncesích a vyznamenáních jednotlivých vůdců přinést, obmezíme se pouze na uvedení všeobecně důležitých dat z tohoto oboru. Pro okolí bolzánské počátkem roku vydán tamním odborem alpského spolku a okresním hejtmanstvím schválen nový ceník vůdcovský. Ve Švýcarech jest revize sazeb vůdcovských v plném proudu. Pro kanton walliský nový ceník byl již vládou schválen a vydán. Pro skupinu bernskou, střední a východní Alpy švýcarské posud není jednání skončeno. Bylo vskutku na čase, že k revizi této ve Švýcarech došlo. Také v oblasti východních Alp (rakouských) ozývají se často hlasy po revizi podobné. Ač neupíráme, že v mnohých případech by skutečně úpravy bylo zapotřebí, ani ne tak pro výši sazeb, jako pro jejich nevyrovnanost, nelze zase přehlédnouti, jak těžko jest nalézt pro všechny tury správný klíč. Kdyby na příklad jediné k obtížnosti tury bylo hledáno, a dle toho sazba se stanovila, snadno by došlo při vlivu, jaký vůdcové vždy mají, k zanedbávání sebe krásnějších, ale snazších a proto lacinějších partií, a oblíbenost hory řídila by se příliš sazbou vůdcovskou. Také míra námahy a výpomoci, kterou turista od vůdce požaduje, do jisté míry musí rozhodovati, ač i tu odhadnutí různou sazbou nad míru je nesnadno. Zůstane tedy nejvíce rozhodující pro sazbu doba, jakou vykonání tury a po případě návrat vyžaduje. Zkušenější turista i zde si pomůže tím, že na lehčí, ale poměrně drahé partie buď vůdce vůbec nepřijme, nebo jen nosiče neb pouhého průvodce; cestujeme-li ve společnosti, tím lépe, stačí v případech takových jeden průvodce pro všechny.

Tomáš Groder, jeden z nejvýtečnějších vůdců ve skupině Velkého Zvonu, který o alpskou turistiku měl nepopíratelné zásluhy, zemřel v prosinci r. 1897. Mnozí, i vynikající alpinisté, jsou mu povinni díkem. Groderův hostinec v Kalsu byl s radostí navštěvován.

Rovněž zemřel poslední zimy v Neustiftu **Jan Kindl mladší**, výborný vůdce ve Stubajských Alpách. Také někteří členové našeho odboru poznali jeho vynikající způsobilost i příkladnou ochotu, a vzpomenu si častěji na dobrého muže.

Dne 17. května t. r. zemřel ve věku 72 let proslulý vůdce **Kristian Almer** v Grindelwaldu. — Téhož dne zemřel ve věku 82 let veterán vůdců pražartenských **Baltazar Ploner**.

Dne 29. května t. r. zabil se pádem s *Monte Chegallu* (1350 m.) 22 let starý fotograf Vittorio Dante. Příčinu smrti hledati dlužno jediné v tom, že šel ve veliké mlze a nezpozorovav propasti sřítíl se do ní. Mrtvola jeho byla téhož dne nalezena.

Dne 19. června t. r. zahynul pádem při výstupu na Predigtstuhl ve Kaisergebirge kand. chem. Jan Schleber z Mnichova; ztratil cestu a hledaje ji sřítíl se na místě exponovaném do hloubky více než 100 m.

Na výletu studujících z Lausanne, podniknutém dne 15. května t. r. na Dent du Midi, padl studující Clark, rodilý ze Saska, na sněhovém poli tak nešťastně na sekerku (Eispickel), že vnikla mu do útroh, následkem čehož Clark ve čtvrt hodině zemřel.

✱

Různé zprávy.

Zamezení předčasného stárnutí. (Dr. H. Weber, Zeitschrift f. diæt. und physik. Ther. 1898. V Lipsku počal vycházeti list věnovaný diæt. a fysikální léčbě, redigovaný E. v. Leydenem a A. Goldscheiderem za spolupracovníctví předních kliniků německých Curschmanna, Ewalda, Frankela, Kastla, Naunyna, Nothnagla, Stokwise, Ziemssena a j., a zde nalézáme stať vztahující se k cestování v horách, z níž úryvek tuto přinášíme. Dr. H. Weber píše:

„Předčasné stárnutí zabraňují velikou měrou jednou neb dvakrát do roka konané túry horské. I při těchto túrách jest užitek větší, omezíme-li něco příjem pokrmů a nápojů. Zmládnutí organismu bije často zrovna do oka; energie srdce a malých cev krevních se zlepší, schopnost duševní zvýší, mysl se zjaří, zábyvy trávení a močoplemenidel se zlepší; v mnohých případech dá se i několik měsícův po návratu zjistiti zmládnutí barvy vousů i vlasů. Nezdítko, když jsem radil, dána mi odpověď, že takový způsob života jest zdlouhavý. Avšak v životě často musíme konat, co se zdá zdlouhavým a nepatrným, co však často největším výsledkem jest provázeno. Fernandova slova v „Tempest“: „Mort poor matters point to rich ends“ mají daleký dosah.

I třeba bych se stal zdlouhavým, opakuju, že jsem za dlouhá léta pozorování nejlepších výsledků viděl, když dbáno rady prosté: pravidelný, každodenní pohyb, pravidelné cvičení v dýchání, delší chůze až k námaze v jistých mezidobích s újmou v pokrmu a nápoji a perioda větších túr horských.

To vše zkusil jsem sám na sobě, který jsem se narodil se svalstvem chabým. Matka mi zemřela v 60. roce slabostí srdeční, která způsobovala časté i trvalé katarrhy, vodnatelnost nohou i pohrudnice; otec zemřel právě tak stár mrtvicí následkem zkoratělých cev. Mne samého stihly v 50. roce opětovné nepřijemné výstrahy od srdce a hlavy, až konečně jsem také se počal řídití radami, které jsem jiným uděloval a to s takovým výsledkem, že jsem se stal silnějším a práce schopnějším než dříve a dnes v 75. roce věku svého s to jsem ještě konati větší túry a výstupy do hor. Tak jsem mohl v minulém podzimu bez námahy vystoupiti z Pontresiny na Piz Corwatsch (3345 m. — Meyer poznamenává: namáhavý výstup 8 hodin) a právě teď konám túru po Sinai, kde již po 3 týdny spím pod stanem, denně 4 hodiny jdu a 5 hodin na velbloudu jedu, mimo dny, kdy konám horské výstupy jako na Gebel Musa.“

Pravdu slov Weberových každý turista zkusil na sobě; i referent ča-to poukazoval k této stránce horských výstupů. Tam skutečně nabíráme nové životní síly a nikde jinde se nenalézá vydatnějšího pramene. — Referent konal před 2 lety výstup na Elmauer Haltspitze v Kaisergebirge, obtížný, vyžadující sokolských paží, s p. Pichlerem z Kufštejnu 78 roků starým. Pán ten ráno vyšel z Kufštejnu a po výstupu se tam vrátil, svěží, dobré mysli, ač pochod jeho, odpočinky odpočítajíc, trval 17 hodin.

Dr. Ch.

Atlas rakouských alpských jezer. Příspěvek k moderní důkladnosti. Pod tímto titulem uveřejňuje vynikající alpinista prof. dr. Johannes Frischaufer ve Štýrském Hradci delší článek v Grazer Extrablattu, z něhož vysvítá, že toto dílo, podporované ministerstvem vyučování i německo-rakouským alpským spolkem, v mnohém ohledu není správné. Zejména vytýká, že v celém díle vyskytují se nesprávná, zastaralá data o výškách jezer nad mořem a jako drastický příklad kromě jiných uvádí, že dle mapy Millstattského jezera jsou všechny domy na břehu poznamenány výškou takovou, že stojí několik metrů pod hladinou jezerní. Rovněž nebyl v tomto novém díle vzat zřetel k tomu, že t. řeč. Döbriachský potok po velké strži r. 1879 ústí do jezera o *půl kilometru dále!* Také hloubky jezera jsou udány nesprávně. Kromě toho vynechána různá označení, jež poznamenaná jsou již na štábních mapách, ač měřítko v atlantu jest třikrát větší! Tyto ukázky o jediném jezeru dostačí. V díle, vydávaném podporou ministerstva i prvního alpského spolku, neměly by se vyskytovat takovéto hrubé chyby. Není nad důkladnost.

*

Ze západních Alp.

Okolí Chamonixu.

Výška spadlého sněhu v údolí Chamonixském — měřeno ve Frasserent-sur-Argentière — činila za zimu 1896—97 skoro 6 m; poslední zimu 5·42 m. V této zimě byly nejsilnější dni 4. února, kdy napadlo 0·74 m sněhu; den na to 0·61 m, 29. dubna pak 0·65 m.

Zvláštní přírodní úkaz, velmi řídký, objevil se letos 15. března ráno v údolí Chamonixském. Mlhy se zvedaly a tu objevily se formou svou nádherné Aiguilles třikrát až čtyřikrát větší a vyšší oku než obyčejně; a při tom bylo viděti vše tak, jako by vrcholy byly vzdáleny jen několik set metrů.

Meteorologická stanice na Bréventu (2552 m) byla celou zimu navštěvována týdně.

V Chamonix stavějí se dva nové hotely, v Argentière rovněž dva, u ledovce Bossonského jeden.

Střední temperatura údolí Chamonixského v lednu t. r. byla —10° C, největší zima —20° C. Zajímavo jest, že na Bréventu bylo v 1. polovici ledna průměrně jen o 2 stupně nižší než v Chamonix, jež leží o 1500 m níže.

Pro turisty jest důležité, že telefonu ze Chamonix do Argentières mohou užívati od letoška i soukromníci.

Velmi často ze Chamonix navštěvovaný Chapeau chráněn jest nyní úplně před malými lavinami, jež dosahovaly naň z Aiguille du Bocharé.

První přechod letošní přes Col du Géant z Courmayeuru do Chamonix vykonal 2. června čtyři Pařížané.

První výstup na M. Blanc vykonal 21. června dr. Jordan ze Ženevy; počátkem dubna pokoušeli se o výstup dva němečtí turisté; pro špatné počasí nedosáhli však cíle.

Dráha na Gornergrat u Zermattu byla otevřena 1. července. Ze Zermattu nahoru jezdí denně 4 vlaky; cesta trvá 1½ hodiny. Ze Zermattu jezdí vlaky 6.30, 10 h. dop., 1.45, 4.25 h. o.p. Z Gornergratu dolů 9 h. dop., 1.30, 3.30, 5.10 odp. — Kromě toho jede 5.35 h. odp. vlak na Riffelalp a odtud do Zermattu 6.10 h. odpo.

Z okolí Monte Visa. V červnu t. r. byl otevřen velký hotel v údolí Queyrasském (Haut-Dauphiné).

Upozorňujeme, že vydávají se ve Švýcarských předplatné listky, jež platí pro všechny dráhy (vyjímajíc horské dráhy) i pro parníky. Předplatné činí na 15 dní v I. tř. 60 fr., ve II. tř. 42 fr., ve III. tř. 30 fr., na 30 dní v I. tř. 100 fr., ve II. tř. 70 fr., ve III. tř. 50 fr.

Švýcarský alpský klub přičiňuje se o to, aby signály v nebezpečí byly po celých Alpách jednoznačně upraveny, rovněž o to, aby pro všechny horské chaty ve Švýcarských byl pořízen stejný klíč k otvírání, jak již léta s prospěchem provádí to německo-rakouský alpský spolek.

Na Goeschenenalpě, blíže stanice Goeschenen na gotthardské dráze, zřízení byl hůtel Dammagletscher, odkudž vyhlídka na blízké ledovce je rozkošná. Pro toho, kdo zdrží se v Goeschenen, jest k hotelu pěkný výlet; od stanice 3 hod. cesty.

Club Alpin français. Pod záštitou francouzského spolku Club Alpin français utvořila se letos v Paříži společnost malířů hor, a hned otevřela v květnu výstavu děl svých. Tato pařížská výstava za dnešních časů, kdy malíři alpští — zdá se — skoro vymřeli, je důkazem, že začíná se zase probouzení u malířů zájem pro zobrazení hor, tak dávno již utuchlý.

Lyonská sekce alpského francouzského spolku doplňuje a pořizuje v oboru své působnosti řádné knihovny, čehož jest také nutně třeba. V mnohých chýších alpských nenalezeme pořádné turistické knihy.

Observatoř na M. Blancu. která je zřízena 4365 m vysoko poblíže Bosses du Dromadaire, bude přeložena na jiné místo, docela po blízku starého, a sice proto, poněvadž postavením a stálým rozšiřováním jeho budova podporovala hromadění sněhu, jež v posledních letech bylo veliké.

Dr. J. Jacob Guilhaumon vystoupil v loni na Mont Blanc bez vůdců. Poměry sněhové byly co nejlepší. Výstup na M. Blanc není pro zkušeného turistu s vůdci těžký, vždy však dlouhý a drahý. Vystoupení na nejvyšší alpský vrchol bez vůdců jest však podnik za každých okolností velmi odvážný; turista musí býti již velmi otužilý a musí podrobně znáti celý výstup i sestup.

*

Traťování elektrické dráhy z Gossensassu na Amthorspitze bude ještě letos provedeno.

K ochraně horských chat. Některé alpské časopisy stěžovaly si právem na nepřístojnosti, které se staly v několika chýžích. Tyto nepřístojnosti jsou bohudík velkou výjimkou, a provedli je lidé, kteří nemohou býti čítání mezi ty tisíce, které cení si snah alpských spolků, zpříjemnit opravdovým turistům pobyt v horách. Bohudík je zjištěno, že nebyli to členové alpských spolků, kteří prohřešili se proti slušnosti. V chýži Bertině, Jóf-Fuartské (Wischbergské) a Manhartské vydávali se dva mladěpodvodně za členy D. Ö. A. V. a nezaplatili povinné poplatky. V Knorově chýži i mnichovské chatě na Zugspitze, i v chýži na Hochkoenigau nalezli zimní turisté otevřené okenice, okna, ba i dvěře; dokonce na „Watzmannhausu“ byly dvěře násilně otevřeny. Ve všech těchto přípa-

dech stala se alpským spolkům hmotná škoda a turistům pozdějším nastaly pochopitelné nepříjemnosti. V některých případech vrhli nepovolaní lidé na členstvo různých alpských spolků podezření, že dopustili se něčeho podobného. Žádáme svažně členy našeho odboru a všechny české turisty, — zpozorují-li na svých cestách něco podobného v chýžích slovanského alpského družstva i v chýžích všech jiných alpských spolků, — aby o tom neprodleně dali vědomost nám a majitelům chýže, i aby byli tedy strážci alpských chat, které stavějí se s velkými obětmi, a jež musí všichni turisté chrániti před každou pohromou.

Alpský záchranný výbor ve Vídni ustavil se letos na jaře. Má za účel napomáhati těm, jež stihlo neštěstí, a to hned, Za tím účelem má býti poučováno obyvatelstvo, aby každý případ neštěstí oznámilo na nejbližším místě, odkud může býti vyslána pomoc; četníkům, lesnímu personálu a vůbec každému, kdo podá o neštěstí první zprávu, zajišťuje se odměna. — Rovněž v Inšpruku ustavila se v lednu t. r. **alpská záchranná společnost.** — Na jaře pak zařízen byl i v **Mnichově** záchranný alpský výbor. — **Club Alpin français** zařizuje podobný výbor.

*

Chaty v Alpách.

Chata cis. Alžběty na Becheru ve skupině štabajské má od 1. t. m. hospodářství. Chata tato koncem r. 1897 značně zvětšena má 50 loží pro turisty a 40 pro vůdce.

V *chatě Zoisově* na sedle kokrském v saviňských Alpách hospodaří se od 19. června t. r.

„*Touristenheim Pflüglhof*“ u Gmündu v Korutanech rozšířen a jest nyní zařízen pro 12 osob.

Ústř. výbor něm.-rak. Alpenvereinu navrhuje valné hromadě tyto podpory: 1. K přístavě nebo přestavě chat: rozšíření chaty *magdeburské* 4000 marků; na zřízení studny v chatě *arcin. Ottona* 2200 M.

2. Na nové chaty: na *Wildseejochu* 4000 M., chatě *osnabruckské* v *Blendthalu* 5000 M., chatě *pasovské* na *Wehrgrube* 3500 M., chatě na *Küchelmooskaru* 4000 M.

Chata „*Habachhütte*“ ve vých. skupině *Vel. Venedigru* bude dne 30. července t. r. slavnostně otevřena. Má 3 pokoje s 10 ložemi a bude v ní hospodářství.

Odbor *solnohradský* něm.-rak. Alpenvereinu zamýšlel zříditi chatu na *V. Göllu*. Úkol ten převzal nyní odbor *barmenský* téhož spolku. Chata postavena býti má na *Eckerfürstu*.

Odbor „*Schwarzer Grat*“ něm.-rak. Alpenvereinu zamýšlí vystavěti novou chatu v Alpách *lechthalských*, a sice v *Salzthalu* na úpatí *Wetterspitze*.

V chatě *triglavské* na *Kredarici* hospodaří se od počátku t. m. Chata *berlínská* v Alpách *zillerthalských* rozšířena o novou jídelnu; mimo to zřízeny v budově staré dvě nové ložnice.

**

Cesty.

Na stavbě stezky zřizované odborem *pražským* něm.-rak. Alpenvereinu od chaty *karlovarské* na *Matscher Bildstöckeljoch* a do *Kurrasu* se pokračuje. Novou stezku zřídí letos odbor *kráňský* něm.-rak. Alpenvereinu od *Sucho-dolníka* k chatě *Zoisově* na sedle kokrském.

Ústřední výbor něm.-rak. Alpenvereinu navrhuje valné hromadě: 1. na opravy starých cest: ve skupině *Vel. Zvonu z Ferleitenu* na *Hohe Tenn* 170 M., ze *Steinachhochalpe* na *Kasereck* 170 M.; v *Oetzbachu* 510 M.; v *Dolomitech* na

úpravu cest ve Val Canali 2950 M. — 2. na zřízení nových cest: v horách *algavských* z *Willersalpe* k chatě prince *Luitpolda* 1800 M.; ve skupině *Vel Zvonu* na cestu údolím *Stubachským* k chatě *Rudolfově* 2000 M.; ve skupině *V. Venedigru* na cestu na *Hochgüll* 500 M.; v *Dolomitech* na cestu k *Dreizimmenhütte* 374 M.; v *Karavankách* na cestu *Velká Kepa*—*Baba* 700 M.; v *Kaisergebirge* na cestu *Hinterbärenbad*—*Elmaur Haltspitze* 2400 M.; v Alpách *Zillerthalských* na cestu *Wolfendorn*—*Wildseejoch*—*Pfätscherjoch* 1000 M., *Jochberg*—*Karlsteig* 1000 M.; ve skupině *Ankoglu* na cestu *Sameralm*—*chata osnabruckská* 500 M.

Nově zřízen přechod od chaty *berlínské* na *Rossruckspitze* se sestupem do chaty *saskokamenické*.

Z *Gastli u Vaduzu* v kníž. *Lichtensteinském* byla letos postavena cesta přes hřeben hory *Dreischwester* k *Feldkirchu*.

V červnu t. r. byla otevřena nová cesta z *Dimaro* na *tonalské silnici* do *Madonna di Campiglio*, kterážto místo následkem toho pohodlně spojeno jest se stanicí dráhy *San Michele*.

*

Ochrana alpských květin. Na jiném místě zmiňujeme se o tom, jaká opatření byla učiněna na ochranu protěže a královské říže v našich slovanských Alpách. Běhužel však lubí domácí obyvatelstvo pro malý výdělek, i navštěvovatelé Alp též jiné roztomilé alpské květiny v nemalé míře. Co vzácných květiněk vytáhne se z půdy i s kořeny! Nikdo nemá zajisté nic proti tomu, aby turista ozdobil svůj klobouk květinami, leč naprosto jest nutno, aby dělo se tak šetrně, aby šetřeny byly kořinky. Tak již ku př. stala se v některých krajích vzácnou sněžná routa. Jaké pak musilo býti loupeživé zrovna vyhubování překrásné alpské říže v kantonu *Appenzellském*, když v.áda kantonu byla nucena vziť říži tuto, které roste množství všude v Alpách, ve svou ochranu, a zakázati v tomto roku trhání její. Jest to ojedinelý případ dosud, však přece výstražný. Šetřeme tedy květeny alpské co nejvíce.

Ledovce ve Francii považují se za majetek státu, ve Švýcarsku obecně jako vlastnictví obcí; zde však není otázka tato právnícky rozřešena. Při stavbě dráhy na Pannu byl spor mezi kantonem bernským a společností dráhy o vlastnictví Panny.

Veliké, skvostné dílo italské *Le Alpi* illustrate vychází v Miláně každý měsíc; sešity obsahují 5 fotografur a jednu stranu textu (cena sešitu 1 fr.).

Club Alpino Italiano (C. A. I.) má 4500 členů a postavil celkem osmdesát dvě ochranné chaty.

Turinský odbor C. A. I. zařídil na Monte dei Cappuccini u Turina, s něhož otvírá se velká vyhlídka do Alp, museum alpské, jediné svého druhu. Museum obsahuje hojnost map, atlantů, reliéfů, modely chat, panoramy, zvláštní dílorama, fotografie, publikace o Alpách, přírodovědecké sbírky, meteorologické nástroje, výrobky domácího alpského průmyslu a jiné věci.

Známý alpinista *Karel Doménigg* z Bolzana podnikl lonského roku třicet sedm vysokých tur v Dolomitech bez vůdce, mezi nimi sedm tur, které vůbec nebyly dosud konány.

Ruská císařská společnost zeměpisná vydává o Kavkazo důkladný spis.

Glaciers of North America nazývá se kniha, kterou sepsal *J. C. Russel*, prof. geologie na universitě *Michiganské* (vydána v Bostoně a Londýně u *Giuna a spol.*). Podává velice zajímavá data o ledovcích v *Sierře Nevadě*, v *Gronsku* i v *Aljašce*, zde zvláště o ohromném ledovci *Sewandském*, 112 km dlouhém a 32—40 km širokém.

První výstup na horu sv. *Eliáše* (5514 m.) na *Aljašce*. Největší dosud horskou turu podnikl lonského roku vynikající alpinisté věvoda z *Abruzzu*, člen panujícího rodu italského, a *chevalier V. Sella*, provázení třemi turisty a vedení vůdci *Josefem Petigaxem* i *Laurentem Crouxem* z *Courmayeuru*, *Antoninem Maquinazem*, členem proslulé vůdcovské rodiny ve skupině *M. Rosy* a *M. Blancu*, a *Ondřejem Pellissierem* z *Val Tournanche*. S nosičem *E. Bottou* čítala společ-

nost 10 členů. Výprava organizována věvodou, opustila *Turin* 17. května 1897. Večer 23. června dostihla v *Aljašce* ústí řeky *Osaru* na 60° severní šířky, odkudž vlastní cesta počínala. Před tím již čtyři výpravy pokoušely se o výstup v letech 1886 a 1891, nedostihly však cíle. *Lonská* výprava potřebovala šest dnů, než dospěla k ledovci *Malaspina*, 54 km širokému a 90 km dlouhému; povrch jeho pokrývá 4600 km², tedy víc než 1/2 Čech. Přechod přes ledovec trval tři dny, načež karavana vstoupila na ledovec *Sewardský*; 12. července byli turisté teprve 1061 m nad mořem! Třináct dní trvala pak cesta přes *Newtonský* ledovec s ohromnými seraky za stálého rachotu velkých lavin; stále a stále musila společnost slézati nesmírné seraky, a teprve 28. července dostala se nad ledovec do výše 2731 m. Pomalý výstup vysvětluje ohromná vzdálenost od moře, která k ledovci *Newtonskému* činí 86 km. — 30. července nastal teprve příkrý výstup; dostoupeno bylo toho dne sedlo ve výši 3745 m, jež nazváno *Col Russel* ku počtě prof. *Russela* z *Michigannu*, který v červenci 1891 pokusil se o výstup na sv. *Eliáše*, nemohl však proniknouti dále než do výše 4400 m. Téhož dne šlo se však ještě dále, a následujícího dne, 31. července, dostižen byl vrchol (5514 m) o 3/12 hod. dopoledne. Panorama bylo obrovské, nadšení největší, neboť skoro 38 dní šlo se ve věčném sněhu! Barometr ukazoval na 385 mm! Po půl druhé hodině nastoupen zpáteční pochod. Za něco více než 3 hodiny sestoupeno k sedlu *Russelovu*, a 10. srpna, přesně dle výpočtu, dostihla karavana k moři. — Členové výpravy této chystají se nyní do nejvyššího pohoří *Himalajského*; káž proniknou co nejdále!

**

Statistika neštěstí na horách za celý rok 1897

(Alpy i Tatry.)

K náležitému posouzení nehod na horách dlužno především přihlížeti k jich příčinám.

Největší počet jako obyčejně udál se při hledání květin alpských (16), při čemž ještě pozoruhodno jest, že téměř všechny oběti byly v mladistvém věku a veliká většina z nich domácích chlapců, svedených vyhlídkou na nepatrný poměrně výdělek.

Zimní výstupy vyžádaly si 4 nehody na místech za normálních poměrů naprosto bezpečných. Na obyčejných horských procházkách udála se rovněž 4 neštěstí způsobená okolnostmi zcela nahodilými, jaké také chodce na silnici stihnouti mohou (spadnutí za tmy se srážu nebo do bystřiny atd.). Při výstupech ve středních horách zaznamenáno jest nehod 14, vesměs na místech jinak nikterak nebezpečných. Nehody ty zaviněny byly turisty samými tím, že buď opustili řádnou cestu, nebo na hory se vydali bez náležité výzbroje.

Ze skutečných neštěstí na vysokých horách při výstupech, sestupech nebo přechodech (za celý rok 22) jest ohledně 8 nade vši jistotu dokázáno, že způsobeny byly neobratností nebo lehkomyšlnou nepozorností turistů samého, 2 měla příčinu v naprosté tělesné nezpůsobilosti turistově, tak že vlastně jen zbývajících 12 počítati lze mezi skutečné oběti alpského sportu, ač i tu v nejednom ještě případě dá se dokázati, že při náležité ostražitosti nebo chladnokrevnosti bylo by se dalo nebezpečí předejiti. Neštěstí na drahách. Dle úřední statistiky bylo na drahách jedině v Německu a toliko v měsíci květnu t. r. 162 nehod, jako jsou vyšinití vlaků z kolejí, srážky a jiné úrazy. Při tom bylo zabito 48 osob, těžce raněno 88.

Věstník obdrží členové českého odboru slov. alpského družstva zdarma. — Předplatné na rok 1 zl. 50 kr, pro členy klubů turistických 1 zl.

Věstník vydává český odbor slov. alp. družstva redakci Dra Bohuslava Franty na Smíchově, Ferdinandovo nábřeží č. 11.